
Stopp behandlingen når hjernen er død

REDAKSJONELT

STEEN PA

Ved alvorlige hypoksiske hjerneskader er pasientens prognose av sentral betydning i diskusjonen om eventuellbehandlingsavslutning.

Hos pasienter etter primært vellykket hjerte-lunge-redning er det for eksempel gjort en betydelig innsats for å kartlegge slike prognostiske kriterier (1, 2). Når det gjelder pasienter med opphevet hjernesirkulasjon, er man i densjeldne situasjon at prognosen kan gis med 100% sikkerhet.

I dette nummer av Tidsskriftet beskrives en pasient hvor den kliniske diagnose hjernedød ble reversert på bakgrunn av tegn som i ettertid helt kunne forklares ved autonome og spinale reflekser (3). På denne bakgrunn ble pasienten intensivbehandlet i ytterligere seks døgn før hun ble frakoblet respirator og døde.

Ulvik og medarbeidere gir oss med dette en viktig påminnelse om at mange av kroppens funksjoner kan fortsette etterat hjernens kontroll er opphevet. Autonome reflekser blir for eksempel ofte ekstra sterke ved stimulering hos pasienter med total tverrsnittslesjon, og refleksutløste bevegelser forekommer.

Behandling av pasienter med alvorlig hjerneskade kan avsluttes uten cerebral angiografi hvis det ikke er snakk om organdonasjon. Angiografi eller ultralyddopplerundersøkelse gir raskt fasiten og kan forhindre unødig ressursbruk og påkjenninger hos pårørende og personale i situasjoner hvor man er i tvil om hvorvidt sirkulasjonen er opphevet.

Petter Andreas Steen

LITTERATUR

1. Edgren E, Hedstrand U, Kelsey S, Sutton-Tyrrell K, Safar P, BRCT I study group. Assessment of neurological prognosis in comatose survivors of cardiac arrest. *Lancet* 1994; 343: 1055-9.
2. Reinmuth OM, Vaagenes P, Abramson NS, Andrejev G, Bar-Joseph G, Cerchiari E et al. Predicting outcome after resuscitation from clinical death. *Crit Care Med* 1988; 16: 1043-52.
3. Ulvik A, Salvesen R, Nielsen EW. Reflekser hos hjernedød pasient. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1998; 118: 2025-6.

Publisert: 20. mai 1998. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.